

HALÁSZ IMRE. Szerkesztéségi iroda. Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4).

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI NAPILAP.

Kiadó-tulajdonos: HALÁSZ IMRE. Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4).

KÖZÉRDÉK

Előfizetési ára: Egy hóra . . . 1 ft 80 kr. Negyedévre . . . 5 . . . Félévre . . . 10 . . . Egy évre . . . 20 . . .

Budapest, február 22.

Azon a ponton állunk, hogy Tisza Kálmán belépése az új kabinetbe, ténynek vehető. Teljesen méltányoljuk azon nagy politikai nyeresémet, mely Tiszának s pártjának nagy horderejű lépésében fekszik, de az új fordulat káprázata nem vakítja el annyira szemünket, hogy a pártpolitika sakktábláján szereplő jelöléseket elvesszük.

Nem szeretünk azonban, ha a fidesz kérdése tekintetében is holmi semmitmondó frázissal igyekeznék áthidalni a Tisza és az eddigi kormány álláspontjai közt tátongó örvényt azok a sokat konferáló kormánycsináló urak. — kiknek hazafias intenciói iránt természetesen a legmélyebb tisztelettel viseltetünk. Mert hát az ugynevezett „elvék” ruganyosak, hajlékonyak s a politikai időjárás hoz képest előformán változhatók, mint a föld népe telen a bundája bős, nyáron annak szőrös felét fordítja kifelé. A bunda azért ugyanaz marad. A számokkal azonban ily modorban manőverezni nem lehet; a matematika kérelhetetlen s ezt nem szabad feledni az új kormányprogram alaponalainak kitűzésénél.

Nyolcz millió forintnyi különbözet létezik az év elején a pénzügyi bizottság és Tisza Kálmán fedezeti javaslata között. Ezt a nyolcz millió forintot elő kell teremni valahonnan, ha azt nem akarjuk, hogy az állam 1876 első hónapjaiban fizetésekre vádják. Elő kell teremni legalább ennyit, mert erre meggyőződésünk, hogy az 1875-ki deficit tényleg sokkal

nagyobb lesz, mint az a pénzügyi bizottság előirányozta. Nem először mondjuk ezt, de szükségesnek tartjuk ismételné e fontos pillanatban, mert meg vagyunk győződve, hogy Magyarország pénzügyi jövője lényegesen függ attól, mily alapon, mily irányban indul meg az új kormány a deficit fedezésére vonatkozólag.

Huszonöt és fél millió hiányt irányoz elő a pénzügyi bizottság, — mi nem hiszünk, hogy a hárminezöt milliónál kisebb legyen, mert oly nagy ugrást a bevételekben a mai nyomorúságos gazdasági viszonyok közt nem tartunk lehetőnek, a mekkorára még a pénzügyi bizottság számít.

Előttünk fekszenek az 1873-ki zárszámadások. Akkor is 203 1/2 millió rendes bevételre számítottunk; közigazgatásilag előirátott 197 1/2 millió, tényleg befolyt 175 millió. A pénzügyi bizottság, — habár négy millióval mérsékelte az eredeti előirányzatot, 1875-re 204 millió rendes bevételt vesz fel előirányzatába, — jól megjegyezve: a régi forrásokból; vagyis 29 millióval többet az 1873-iki eredménynél. Valószínűnek tartjuk ugyan, hogy a folyó évi eredmény nem fog annyira elmaradni az előirányzat mögött, különösen azért, mivel az államnak üzletszerű jövedelmi ágakból várható bevételei ezuttal valamely óvatossággal praecimáltak. Ha a bevételi előirányzatot a netto-tételekre redukáljuk, az valóban csak 16 millióval nagyobb az 1873-ki netto-eredményénél, — mindig a régi forrásokról szólva.

De vajon ki meri biztosan állítani akkora többlet bejöveteleit? Magánál a négy direct adónál s ezek hátralékainál hat millióval nagyobb még a pénzügyi bizottság redukált előirányzata is azon összegnél, mely 1873-ban a több millióra rugó pótkészlettel együtt tényleg befolyt.

hiány mutatkozott. Még vérmesebb a pénzügyi bizottság a bányászattal, melynél még némi felesleg veszt fel, holott 1873-ban 2.386.000 forintnyi hiányt mutat fel a készpénzkezelés.

Eddig mikor a deficit fedezéséről van szó, akkor csak a készpénzkezelés dönt. — Eladhatlan anyagkészletekkel s dubiosus követelésekkel a kiadásokat fizetni nem lehet.

A pénzügyi bizottság megállapítása nemesek hogy nem szent irás, de bizonyosnak tekinthető, hogy az 1875-ki deficit nem 25%, hanem körülbelül 35 millió forintot teend.

Az állam pénzügyi készletei 1875. január 1-jén 12 1/2 millióra, a folyó év javára már teljesített fizetések összege 9 1/2 millióra, a kölcsön készlete 32 millióra rugtak, e három tétel összesen 54 millió forintot tesz. Ha az új forrásokból 13 milliót fedezünk, akkor a 35 milliónyi deficitet 67 milliónyi fedezet áll szemben, úgy hogy 1876-ra mintegy 32 milliónyi pénzügyi készletet lehet átvinni.

alakitásával Szlavy József fog megbízni: mint a nap folytán később értesülünk, e föltevés teljesedésére nagyon kevés kilátás lehet. Ó felsége déli 12 órakor fogadta Szlavyt, ki délután két óráig volt kihallgatáson ó felségénél. Szlavy a nála tartott értekezletről tett jelentést egész részleteséggel ó felségének, ezen tárgy töltte be a hosszú kihallgatás idejét. Bittó miniszterelnöknek Szlavyval tett ma reggeli látogatása is azért tartott huzamosabban, mert ottléte alatt több Deák-párti képviselő és miniszter látogatta meg Szlavyt, kik közt a helyzetről hosszabb s egészen magán természetű beszélgetés fejlődött ki. Szlavy azon lesz, hogy ó, főképp egészségi szempontokból, minden kombinációból kihagyassék; ezt a jól értesült körök, bármennyire is számítanak Szlavyra, már ma reggel jól tudták, sőt erről, mint halljuk, már ó felsége is informálva volt. Azon idő alatt, míg Szlavy ó felségénél volt kihallgatáson, ó felsége délutáni 1 és 2 óra közt Bittó miniszterelnököt és Wenckheim Béla bárót együtt kéréte és pedig „minél hamarabb” a királyi palotába. A meghívás Bittó miniszterelnököt nem találta houn. A miniszterelnök ugyanis délutáni 1 óra előtt Deák Ferencet látogatta meg, hogy ót a lefolyt eseményekről értesítse. Sokan e látogatást úgy magyarázzák, hogy a miniszterelnök Deák Ferenczel egyuttal Széll Kálmánt kereste föl, hogy vele értekezzen. E magyarázat teljesen alaptalan. A miniszterelnök Deák Ferenczel találta ugyan Széll Kálmánt, de csak néhány szót válhatott vele, miután Széll Kálmán valahova hivatalos lévén, ebédre sietett. Bittó miniszterelnök egy órát töltött Deák Ferencznel, s onnan hazatért. Báró Wenckheim délutáni 2 órakor látogatta meg újabb miniszterelnököt, s ott kapta meg s olvasta el a királyi meghívót. A miniszterelnökkel együtt lévén meghíva a kihallgatásra, báró Wenckheim, míg a miniszterelnök haza érkezik, Szlavyt látogatta meg, ki éppen akkor jött el ó felségétől. Egy negyed háromra érkezett haza a miniszterelnök, s értesülvén a meghívásról, Hölbling osztálytanácsos által kéréte föl báró Wenckheimot Szlavytól. Fél háromkor Bittó miniszterelnök és báró Wenckheim kihallgatásra mentek ó felségéhez, s a kihallgatás csaknem négy óráig tartott. Ó felsége ezután már a mai nap folyamán senkit nem fogadott. Holnap fogadja Tisza Kálmánt és Csengeri Antalt, s talán másokat is, s így nem lehetetlen, hogy holnap már megállapodás történik a miniszterelnöki jelöltre nézve. Gyhycy Kálmán pénzügyminiszternek ma reggel történt kihallgatására vonatkozólag azt halljuk, hogy Gyhycy Kálmán a pénzügyi helyzetéről tett részletes előterjesztésében kiemelte, hogy azon adóméltetés, melyet ó javaslata hozott, a minimum, s talán nem is elegendő az államháztartás egyensúlyának helyreállítására. Ma este sokat beszéltek

Meletics az újvidéki „Szt. Nádor” című lap ellen állítólagos becsületértés miatt sajtóper indít. Erre indokul a S. N. „erősebb kifejezések” közleményei szolgálnak, melyek a csajkások kerületéből támadtak, eredtek. A „Szt. Nádor” azonban, úgy látszik, nagyon biztosnak érzi magát, mert Meletics sajtópörindítási szándékát „arézatlanságnak” kereszteli s magát Meleticsét „csaló” s „nép- és államáruló” címezzel ruhazza fel.

Az on lapjainknak, kik a szlávok és Franciaország közti rokonszenven constatálása miatt megharagudtak ránk, figyelmébe ajánljuk a prágai „Politika” következő érdekes nyilatkozatát: „A szláv népek Franciaország sorsát a legfőbb rokonszenven érzetével kísérik és ösztönözni óhajtják, hogy hatalma új lendületet vegyen; de ez nemcsak a rokonszenven, hanem egyszersmind a legfontosabb nemzeti s politikai érdekek kérdése. Franciaország és a szlávokra nézve, kiknek a jelenlegi európai helyzetben nagy közös érdekek vannak, mely őket sürgetve és hatalmasan közös actióra inti.”

Kassán összesen 1148 választó lett összeírva, tehát közel 400-al kevesebb, mint az előbbi években. B. Sennyey, mint jó forrásból értesítettünk Olaszországba készül. Rómában kívánja a husvét ünnepeket töltetni. Tudósítónk biztosít, hogy ez nem akar rossz évet lenni, hanem komoly valószínűség. — Lónyay gr. meg, mint értesülünk — Meránba készül.

Meletics az újvidéki „Szt. Nádor” című lap ellen állítólagos becsületértés miatt sajtóper indít. Erre indokul a S. N. „erősebb kifejezések” közleményei szolgálnak, melyek a csajkások kerületéből támadtak, eredtek. A „Szt. Nádor” azonban, úgy látszik, nagyon biztosnak érzi magát, mert Meletics sajtópörindítási szándékát „arézatlanságnak” kereszteli s magát Meleticsét „csaló” s „nép- és államáruló” címezzel ruhazza fel.

Az on lapjainknak, kik a szlávok és Franciaország közti rokonszenven constatálása miatt megharagudtak ránk, figyelmébe ajánljuk a prágai „Politika” következő érdekes nyilatkozatát: „A szláv népek Franciaország sorsát a legfőbb rokonszenven érzetével kísérik és ösztönözni óhajtják, hogy hatalma új lendületet vegyen; de ez nemcsak a rokonszenven, hanem egyszersmind a legfontosabb nemzeti s politikai érdekek kérdése. Franciaország és a szlávokra nézve, kiknek a jelenlegi európai helyzetben nagy közös érdekek vannak, mely őket sürgetve és hatalmasan közös actióra inti.”

Kassán összesen 1148 választó lett összeírva, tehát közel 400-al kevesebb, mint az előbbi években. B. Sennyey, mint jó forrásból értesítettünk Olaszországba készül. Rómában kívánja a husvét ünnepeket töltetni. Tudósítónk biztosít, hogy ez nem akar rossz évet lenni, hanem komoly valószínűség. — Lónyay gr. meg, mint értesülünk — Meránba készül.

Meletics az újvidéki „Szt. Nádor” című lap ellen állítólagos becsületértés miatt sajtóper indít. Erre indokul a S. N. „erősebb kifejezések” közleményei szolgálnak, melyek a csajkások kerületéből támadtak, eredtek. A „Szt. Nádor” azonban, úgy látszik, nagyon biztosnak érzi magát, mert Meletics sajtópörindítási szándékát „arézatlanságnak” kereszteli s magát Meleticsét „csaló” s „nép- és államáruló” címezzel ruhazza fel.

Mert ez a 15,000 ft bármily burkolat alakban jó is be az országba, de az ilyet és az ehhez hasonlókat Magyarország mint állam nem tűrheti meg. A kérdés illusztrációja végett legyen szabad elmondanunk a következőt.

Van Brassóban egy román gimnázium, mely egy ideig államsegélyben is részesült. Ha jól tudjuk — ezen államsegély további kiszolgáltatása attól tetétt függővé, hogy a kormány nevében befolyás nyitassék a tanárok kivételében. És ez teljesen méltányos feltétel volt, mert ha az állam egy iskola fenntartására segélyt nyújt — megkövetelheti, hogy ennek irányára és szellemére is befolyása legyen, hogy az állam által nyújtott segély államelvenczekre ne fordítottassék; annál is inkább, mert a brassói gimnázium éppen ez tapasztaltatott. Ez bizonyára a legkevésbé, a mit egy állam megkövetelhet.

És mi történt? Ha jól vagyunk értesítve, történt az, hogy a brassói román nyelvű gimnázium patronusai — hol a főszerepet egy Muresán nevű ur játsza, ki éveken át folytatást igazgatott a magyar nemzet és a magyar állameszme ellen a „Gazetta Transylvaniei”-ben, inkább lemondott a magyar kormány által adandó segélyről, mintsem ennek a gimnáziumra befolyást nyissanak. Es Bukarestbe fordultak segélyért, és ott meg is kapták.

Azt hisszük, teljesen felesleges magyarázgatnunk azt, hogy mit jelent a Románia által adott segély egy Magyarország területén létező tanintézet számára. Azt bizonyára nem jelenti, hogy ezzel a segélyvel mely Romániától jó, az erdélyi román ifjúság közt a magyar állameszme fogterjesztetni. Ezzel a segélyvel magyar állampolgárokat bizonyára nem fognak nevelni. Hanem teremteni fognak egy oly elégtelen elemet és oly agitatorokat, — a kikkel még meggyíthet a bajunk. Ez a 15 ezer forint oly befektetést képez Romániára nézve, mely termékenyebb lesz, mintha szavazatok költené el hadseregének szaporítására és fejlesztésére.

A MÁSONK PÉNZE.

REGÉNY. Irta: GABORIAU ÉMILE. Franciaából fordította: ZICHY CAMILLA. I. Az 616. fejelet.

ellenvetésekre. És olyanokat nevezett meg, kiknek hős tettei azon egy ténnyre szorítottak, hogy díszes egyenruhában látták őket sétálni a napon.

fiatni kénytelen, nagyszerű tökömzsalom, ügyes pénzügyi kombinációkat, kölcsönöket fog szűkségelni, s hogy nem forog kézen anyai milliárd, anélkül, hogy néhány szerény kis millió ne cseppenne a leleményes zsebekbe.

Kis szobája magányában előve rejtegette a ma gondosan őrzött levelet, mit Marius de Trégars rábízott, meghagyva neki, hogy csak akkor bontsa fel, midőn biztoságra lesz felőle, hogy ő vissza nem tér többé.

megegy ismeretlen szerelmét fogadta el, kívül esetleg az utcán találkozt, s hogy viszont szereti, s nem vár az elöttől se jót, se rosszat, se időt, se boldogtalanságot, mely tőle ne jöjjön! . . . Nem mert! . . . Nem birt megküzdeni e helyzet szegényével . . .

Pedig így lön. Egy este Favoralné és leánya magánosan ültek otthon, midőn zsongó szibaj keletkezett az utcán, melyből tisztán kihallatszottak az undok népdalok, miket rézséges hangok bőgtek, valami megnagyarázhatatlan, tompa gördülés kíséretében.

A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE ÁRJEGYZÉSEI.

(HIVATALOS.)

A BÉCSI TŐZSDE ÁRJEGYZÉSEI.

1875. február 20-án.

Table with multiple columns listing market prices for various goods, including flour, oil, and other commodities. It includes sub-sections for 'Kötények', 'Takarékpénztárak', 'Záloglevelek', and 'Váltók'.

Advertisement for HECKENAST zongora-terme (piano shop) in Budapest, featuring an image of a piano and text describing their products and services.

Advertisement for 'Ismert tény' (Known fact) by Rix Vilma, discussing the importance of statistics and mentioning 'Ausztriára'.

Advertisement for 'A „FRANKLIN-TÁRSULAT”' (The Franklin Society) and 'Magyar birodalom változójogi eljárás' (Legal procedure of the Hungarian Empire), including details about book purchases and prices.

Advertisement for 'HIRDETMEYNY' (Notice) regarding the 'évi rendes közgyűlése' (annual general assembly) of the Pest local savings bank, held on March 13th.

Advertisement for 'Katholikus imakönyvek' (Catholic prayer books) by Tarkányi Béla, listing various titles and their prices.

Advertisement for 'Katholikus imakönyvek' (Catholic prayer books) by Tarkányi Béla, listing various titles and their prices, including 'Albach Sz. J. Áhitat órái' and 'Györfly Iván. Kismenyei manna'.

Advertisement for 'BUDAPEST SZÁLLODA' (Budapest Hotel) located on Budaörsi Street, offering accommodation and services.

Advertisement for 'Katholikus imakönyvek' (Catholic prayer books) by Tarkányi Béla, listing various titles and their prices.

Advertisement for 'Protestáns imakönyvek' (Protestant prayer books) by Medgyes Lajos, listing various titles and their prices.

Vertical text on the far right edge of the page, including the word 'Első' at the top and 'Franklin-Társulat' further down, likely part of another advertisement or page content.